Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:

__________ dos. Zaur Məmmədov
"26" "XII" 2024-cü il

Sillabus

İxtisas: 050401 - "Beynəlxalq ticarət və logistika", 050405 - "İqtisadiyyat", 050407 -"Marketinq"[A,B] 050409-"Mühasibat",
Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə
Kafedra:Maliyyə idarəetməsi və audit

I.Fənn haqqında məlumat:
Fənnin adı: Seçmə fənn: (Beynəlxalq valyuta-kredit münasibətləri)
Kodu: İPFS - B06, İPFS - B07
Fənn proqramı: (AREvəTN LDU-nin 01.06.2022-ci il tarixli Elmi Şuranın 4/51 saylı əmri ilə nəşr olunmuşdur.)
Tədris ili: IV (2024/2025),
Semestr: II
Tədris yükü: Cəmi 45 saat (45 saat mühazirə)
Tədris forması: Əyani
Tədris dili: Azərbaycan dili
AKTS üzrə kredit: 8 kredit
Auditoriya №:
Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:
Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Baş müəllim Hüseynli Nuran Miraqil oğlu
Məsləhət günləri: II gün saat 9^{00}-13^{00}
E-mail ünvanı: nurangaga@yahoo.com
Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:
<u>Əsas ədəbiyyat</u>
1. Prof., i.e.d. Zahid Fərrux Məmmədov "Beynəlxalq valyuta – kredit münasibətləri və xarici ölkələrin pul- kredit sistemi". Dərslik. Bakı, 2012
2. M.M. Sadıqov, E.Ə. Balayeva, Ş.Ü. Həmişəyeva "Beynəlxalq valyuta-kredit münasibətləri və xarici ölkələrin pul-kredit sistemi" Dərslik, Bakı, 2003
3. Dos. Quliyev N.R., i.e.n. Mahmudov M.M. "Beynəlxalq maliyyə münasibətlər". Bakı, 2011
4. Dos. Dr. Vidadi Zeynalov "Maliyyə böhranı və antiböhran idarəetmə siyasəti". Bakı, Azərnəşr. 2012. səh.224.
5. Abbasov A.H. "Qiymətli kağızlar və onlarla əməliyyatlar." Dərslik, Bakı, 2007

<u>Əlavə ədəbiyyat</u>
6. K.V.Rudıy "Xarici ölkələrin maliyyə , pul və kredit sistemi" Dərs vəsaiti, 2-ci nəşr, rus dilindən tərcümə, Bakı, 2009
7. D.Bağırov, M. Həsənli. Maliyyə / Dərs vəsaiti (ikinci buraxılış). Bakı: "İqtisadUniversiteti" Nəşriyyatı, 2011
8. Мокеева Н. Н. Международные валютно-кредитные отношения: учебник. - 2-е изд., стер. / Н.Н. Мокеева, А.Е. Заборовская, А.И. Серебренникова, Н.Ю. Исакова, В.Б. Родичева, П.П. Князев. - Москва : Флинта, 2022. - 328 с.
9. Международные валютно-кредитные отношения : учебник / Н. Н. Мокеева, А. Е. Заборовская, А. И. Серебренникова, Н. Ю. Исакова, В. Б. Родичева, П. П. Князев ; под общ. ред. Н. Н. Мокеевой ; Министерство науки и высшего образования Российской Федерации, Уральский государственный экономический университет. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2021. – 330 с.
10. А.А.Моисеев. "Международные финансовые организации" Москва, 2003
11. Л.Н.Красавина "Международные валютно-кредитноые и финансовые отношения". Москва, 2003
12. Международные валютно-кредитные отношения : учебное пособие / С. А. Лукьянов [и др.] ; под общ. ред. Н. Н. Мокеевой.— Екатерин бург : Изд-во Урал. ун-та, 2015.— 296 с.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən "İqtisadiyyata giriş", "Mikroiqtisadiyyat" və "Makroiqtisadiyyat" fənninin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI.Fənnin məqsədi və təsviri: Beynəlxalq valyuta – kredit münasibətlərinin nəzəri əsasları, müasir beynəlxalq valyuta sisteminin əsas prinsiplərinin, valyuta münasibətlərinin inkişaf qanunauyğunluqları və təşkili formalarının öyrənilməsidir. Beynəlxalq valyuta – kredit münasibətlərinin əsas anlayış kateqoriya və elementlərinin təhlili, müasir şəraitdə onların inkişaf tendensiyaları və qanunauyğunluqlarına baxılması dünya valyuta bazarlarının, ssuda

Scanned with CamScanner

kapitalı bazarlarının, qiymətli kağızlar, avrobazarın fəaliyyətinin praktikiaspektlərinin, valyuta kurslarına təsir edən amillər, milli və dünya valyuta sistemlərinin əsas elelmentlərinin öyrənilməsi: tədiyyə balansı, onun strukturu, əsas maddələrinin tənzimlənməsi üsullarının, valyuta məhdudiyyətlərinin tətbiqinin dünya təcrübəsinin təhlili, beynəlxalq kreditlər, formaları, onların tənzimlənməsi beynəlxalq hesablaşmaların əsas formalarının, beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının fəaliyyət istiqamətlərinin öyrənilməsi, qlobal maliyyə böhranlarının səbəb və nəticələri kimi mövzularla tələbələrin bilik və məlumatlarının zənginləşdirilməsi.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə:Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.
Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:
- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandıra bilmir
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandıra bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1	91 - 100	Əla	A
2	81-90	Cox yaxşı	B
3	71-80	Yaxşı	C
4	61-70	Kafi	D
5	51-60	Qənaətbəxş	E
6	50 və ondan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görüləcək

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi 45 saat (45 saat mühazirə)

№	Keçirilən mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Mühazirə	
		saat	tarix
1	2	3	4
	Mühazirə mövzuları		
1	Mövzu: Beynəlxalq valyuta sistemi Plan: 1. Valyuta sistemi və valyuta münasibətləri anlayışı 2. Valyuta sistemlərinin təkamülü 3. Genuya və Bretton Vuds valyuta sistemi 4. Yamayka valyuta sistemi və valyuta münasibətləri 5. Avropa valyuta sisteminin yaranması və valyuta ittifaqı 6. Beynəlxalq maliyyədə əsas paritet şərtlər 7. Beynəlxalq valyuta - kredit münasibətlərinin həyata keçirilməsində maliyyə-kredit institutlarının rolu Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
2.	Mövzu: Tədiyyə balansı Plan: 1. Tədiyyə balansı anlayışı 2. Tədiyyə balansının strukturu 3. Tədiyyə balansının tənzimlənməsinin üsulları 4. Tədiyyə balansına təsir göstərən amillər Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	

Scanned with CamScanner

3.	Mövzu: Valyuta siyasəti Plan: 1. Valyuta siyasəti və onun əsas məqsədi 2. Mərkəzi Bankın məzənnə siyasəti 3. Beynəlxalq likvidlik 4. Valyuta məhdudiyyətləri 5. Valyuta siyasətinin əsas formaları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
4	Mövzu: Beynəlxalq maliyyə bazarları Plan: 1. Müasir dünya maliyyə bazarlarının formalaşmasının tarixi aspektləri 2. Maliyyə bazarları və onların növləri 3. Beynəlxalq maliyyə bazarlarının strukturu 4. Maliyyə bazarının iştirakçıları və ya subyektləri 5. Beynəlxalq pul bazarları 6. Beynəlxalq kapital bazarları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
5.	Mövzu: Valyuta bazarları Plan: 1. Valyuta bazarının mahiyyəti 2. Valyuta bazarının funksiyaları və xüsusiyyətləri 3. Valyuta bazarının obyekti, subyektləri və xarakteristikası 4. Valyuta bazarlarında əməliyyat növləri və digər bazarlardan fərqləri 5. Beynəlxalq kredit və maliyyə bazarları. Avrobazar 6. Beynəlxalq valyuta - kredit əməliyyatlarında informasiya texnologiyaları (SWIFT, WESTERN UNİON) 7. Azərbaycanda valyuta bazarının növləri, seqmentləri və əsas iştirakçıları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
6.	Mövzu: Valyuta kurs sistemləri Plan: 1. Sabit, üzən və qarışıq kombinasiyalı kurs sistemləri 2. Nominal valyuta kursları 3. Real valyuta kursları 4. Valyuta kursuna təsir edən amillər Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
7.	Mövzu: Beynəlxalq kredit münasibətləri Plan: 1. Beynəlxalq kreditin funksiyaları və prinsipləri 2. Beynəlxalq kredit iqtisadi kateqoriya kimi 3. Beynəlxalq kreditin formaları 4. Lizinq, faktorinq və forfeytinq beynəlxalq kreditin daha perspektivli formaları kimi 5. Beynəlxalq kreditin şərtləri 6. Beynəlxalq kredit münasibətlərinin dövlət tənzimlənməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
8	Mövzu. Dünya maliyyə böhranları və antiböhran siyasəti Plan: 1. Maliyyə böhranının mahiyyəti 2. Maliyyə böhranlarının səbəbləri və qanunauyğunluqları 3. 2008 maliyyə böhranı 4. Valyuta böhranı Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	2	
9	Mövzu: Müasir maliyyə böhranların səbəb və nəticələri Plan: 1. Maliyyə bazarında böhranların səbəbləri və ifadə formaları 2. Müasir qlobal maliyyə böhranının xüsusiyyətləri 3. Qlobal böhranın Azərbaycan iqtisadiyyatına potensial təsirləri və anti-böhran siyasəti 4. Azərbaycan Respublikasında maliyyə sabitliyinin qorunması mexanizmi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
10	Mövzu: Beynəlxalq valyuta sistemində beynəlxalq maliyyə–kredit institutlarının rolu Plan: 1. Beynəlxalq Valyuta Fondu 2. Dünya Bankı qrupu 3. Egmont qrup (maliyyə monitorinq birliyi) 4. Paris klubu və London klubu 5. Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	

Scanned with CamScanner

11.	Mövzu: Azərbaycanın regional valyuta-kredit münasibətlərində regional kredit təşkilatlarının rolu Plan: 1. Regional maliyyə təşkilatlarının mahiyyəti və yaranması tarixi 2. Regional maliyyə təşkilatlarnın məqsəd və funsiyaları və Azərbaycanla valyuta-kredit münasibətlərinin əsas istiqamətləri 3. Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə təşkilatları ilə qarşılıqlı əlaqələrinin xüsusiyyətləri 4. Azərbaycanda valyuta sistemi və valyuta siyasəti Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
12	Mövzu: Beynəlxalq hesablaşmalar Plan: 1. Beynəlxalq hesablaşmaların mahiyyəti 2. Beynəlxalq hesablaşmaların formaları 3. Beynəlxalq hesablaşmaların akkreditiv forması 4. Beynəlxalq hesablaşmaların inkasso forması Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	3	
X	Cəmi:	45	

XI.Fənn üzrə tələblər: Fənnin tədrisi prosesində tələbələr Beynəlxalq valyuta sistemi və onun mexanizmləri, tədiyyə balansı və valyuta sisteminin stukturu, valyuta kurs sistemləri, beynəlxalq maliyyə bazarları və onun müxtəlif bazalarının stukturu, iştirakçıları və subyektləri, beynəlxalq kredit münasibətləri və valyuta münasibətlərini öyrənmək və beynəlxalq valyuta-kredit münasibətlərində pul köçürmələri sistemini qavramaq və paralel olaraq tələbələrdən tələb olunurki mövzular ilə əlaqədar yanaşmaları izləsinlər.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri: Fənni öyrənməklə tələbələr beynəlxalq valyuta - kredit münasibətlərinin həyata keçirilməsində maliyyə-kredit institutlarının rolunu dərk edərək beynəlxalq likvidlik, valyuta məhdudiyyətləri, valyuta siyasətinin əsas formaları, sabit, üzən və qarışıq kombinasiyalı kurs sistemləri, nominal valyuta kursları, real valyuta kursları ilə bağlı biliklər əldə edir, valyuta kursuna təsir edən amilləri öyrənir, beynəlxalq və regional maliyyə təşkilatları, onların əməliyyatları ilə bağlı bilikləri öyrənirlər.
Fənni öyrənməklə tələbələr:
- valyuta münasibətləri ilə bağlı problemləri təhlil etməyi bacarır;
- Valyuta siyasətinin həyta keçirilməsində informasiyanın toplanmasını həyata keçirməyi bacarır;
- Tədiyyə balansının strukturunun qurulmasını bacarır;
- Valyuta kursuna təsir edən amilləri təhlil etməyi bacarır;
- Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə təşkilatları ilə qarşılıqlı əlaqələri təhlil etməyi bacarır;
- Beynəlxalq hesablaşmaların formaları ilə işləməyi bacarır və s.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollokvium sualları:

I Kollokvium:

1. Valyuta sistemi və valyuta münasibətləri anlayışı
2. Genuya və Bretton Vuds valyuta sistemi
3. Yamayka valyuta sistemi və valyuta münasibətləri
4. Avropa valyuta sisteminin yaranması və valyuta ittifaqı
5. Tədiyyə balansı anlayışı
6. Tədiyyə balansının strukturu
7. Tədiyyə balansının tənzimlənməsinin üsulları
8. Tədiyyə balansına təsir göstərən amillər
9. Valyuta siyasəti və onun əsas məqsədi
10. Valyuta siyasətinin əsas formaları
11. Maliyyə bazarları və onların növləri
12. Beynəlxalq maliyyə bazarlarının strukturu
13. Maliyyə bazarının iştirakçıları və ya subyektləri
14. Beynəlxalq pul bazarları
15. Beynəlxalq kapital bazarları

II Kollokvium:

1. Valyuta bazarının mahiyyəti
2. Valyuta bazarının funksiyaları və xüsusiyyətləri
3. Valyuta bazarının obyekti, subyektləri və xarakteristikası
4. Valyuta bazarlarında əməliyyat növləri və digər bazarlardan fərqləri
5. Azərbaycanda valyuta bazarının növləri, seqmentləri və əsas iştirakçıları
6. Sabit, üzən və qarışıq kombinasiyalı kurs sistemləri
7. Valyuta kursuna təsir edən amillər
8. Beynəlxalq kreditin funksiyaları və prinsipləri
9. Maliyyə böhranının mahiyyəti
10. 2008 maliyyə böhranı

Scanned with CamScanner

11. Valyuta böhranı
12. Maliyyə bazarında böhranların səbəbləri və ifadə formaları
13. Beynəlxalq Valyuta Fondu
14. Dünya Bankı qrupu
15. Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı

XV. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Valyuta sistemi və valyuta münasibətləri anlayışı
2. Valyuta sistemlərinin təkamülü
3. Genuya və Bretton Vuds valyuta sistemi
4. Yamayka valyuta sistemi və valyuta münasibətləri
5. Avropa valyuta sisteminin yaranması və valyuta ittifaqı
6. Beynəlxalq maliyyədə əsas paritet şərtlər
7. Beynəlxalq valyuta - kredit münasibətlərinin həyata keçirilməsində maliyyə-kredit institutlarının rolu
8. Tədiyyə balansı anlayışı
9. Tədiyyə balansının strukturu
10. Tədiyyə balansının tənzimlənməsinin üsulları
11. Tədiyyə balansına təsir göstərən amillər
12. Valyuta siyasəti və onun əsas məqsədi
13. Mərkəzi Bankın məzənnə siyasəti
14. Beynəlxalq likvidlik
15. Valyuta məhdudiyyətləri
16. Valyuta siyasətinin əsas formaları
17. Maliyyə bazarları və onların növləri
18. Beynəlxalq maliyyə bazarlarının strukturu
19. Maliyyə bazarının iştirakçıları və ya subyektləri
20. Beynəlxalq pul bazarları
21. Beynəlxalq kapital bazarları
22. Valyuta bazarının mahiyyəti
23. Valyuta bazarının funksiyaları və xüsusiyyətləri
24. Valyuta bazarının obyekti, subyektləri və xarakteristikası
25. Valyuta bazarlarında əməliyyat növləri və digər bazarlardan fərqləri
26. Beynəlxalq kredit və maliyyə bazarları. Avrobazar
27. Beynəlxalq valyuta - kredit əməliyyatlarında informasiya texnologiyaları (SWIFT, WESTERN UNİON)
28. Azərbaycanda valyuta bazarının növləri, seqmentləri və əsas iştirakçıları
29. Sabit, üzən və qarışıq kombinasiyalı kurs sistemləri
30. Valyuta kursuna təsir edən amillər
31. Beynəlxalq kreditin funksiyaları və prinsipləri
32. Beynəlxalq kredit iqtisadi kateqoriya kimi
33. Beynəlxalq kreditin formaları
34. Lizinq, faktorinq və forfeytinq beynəlxalq kreditin daha perspektivli formaları kimi
35. Maliyyə böhranının mahiyyəti
36. Maliyyə böhranlarının səbəbləri və qanunauyğunluqları
37. 2008 maliyyə böhranı
38. Valyuta böhranı
39. Maliyyə bazarında böhranların səbəbləri və ifadə formaları
40. Müasir qlobal maliyyə böhranının xüsusiyyətləri
41. Qlobal böhranın Azərbaycan iqtisadiyyatına potensial təsirləri və anti-böhran siyasəti
42. Beynəlxalq Valyuta Fondu
43. Dünya Bankı qrupu
44. Paris klubu və London klubu
45. Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı
46. Regional maliyyə təşkilatlarının mahiyyəti və yaranması tarixi
47. Regional maliyyə təşkilatlarnın məqsəd və funsiyaları və Azərbaycanla valyuta-kredit münasibətlərinin əsas istiqamətləri
48. Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə təşkilatları ilə qarşılıqlı əlaqələrinin xüsusiyyətləri
49. Azərbaycanda valyuta sistemi və valyuta siyasəti
50. Beynəlxalq hesablaşmaların mahiyyəti
51. Beynəlxalq hesablaşmaların formaları
52. Beynəlxalq hesablaşmaların akkreditiv forması
53. Beynəlxalq hesablaşmaların inkasso forması

Maliyyə idarəetməsi və audit kafedrasının "26" "XII" 2024 - cü il (07 saylı protokol) tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri: dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi: b/m Nuran Hüseynli

Scanned with CamScanner